

การสอนเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

บทคัดย่อ

การสอนมีความสำคัญในสถาบันอุดมศึกษา เพราะเป็นภารกิจที่ช่วยให้เกิดการผลิตนิสิตนักศึกษาขึ้นตามความต้องการของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงควรให้ความสำคัญกับการหลักการสอนนิสิตนักศึกษาเพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาได้รับความรู้จากอาจารย์ผู้สอนอย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือคิดสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมได้ ดังนั้นอาจารย์นอกจากจะมีความรู้ทางด้านวิชาการแล้วควรคำนึงถึงความรู้ทางด้านหลักการสอนเพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ เป็นพลังในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

คำสำคัญ: การสอน, สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The teaching is important for the higher education institute because it's the main task to produce the student for society needs. Especially, the teaching principle should be pay attention highly to student get the teacher's knowledge perfectly that can apply or create to the innovation. So, the teacher have to be good at academic knowledge and be good at teaching principle ability to enhance student's learning is develop their quality. Finally they will be the power to develop our country in the future.

Keywords: teaching, higher education institute

ความสำคัญของการสอนระดับ

อุดมศึกษา

การสอนเป็นหนึ่งในภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษา ได้มีความรู้เพื่อใช้ในการประกอบวิชาชีพ วราภรณ์ บวรศิริ (ม.ป.ป., หน้า 24-25) ได้กล่าวสรุปความสำคัญของการสอนไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษานอกจากจะให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ควรให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาส

ได้พัฒนาทางด้านความคิด เพื่อให้นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วรู้จักวิธีการเรียนรู้ สามารถศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ และนอกจากนี้ในการสอนควรมีการสอดแทรกคุณธรรมให้กับนิสิตนักศึกษาด้วย เนื่องจากหากมีแต่ความสามารถทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่ขาดคุณธรรมแล้ว อาจทำให้นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไป นำความรู้ไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องทำให้ผู้อื่นและสังคม

* อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

เคือคร้อนได้ ดังนั้นการสอนในระดับอุดมศึกษา
จึงเป็นการสอนเพื่อจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน
เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาก่อการพัฒนาด้านสติปัญญา
ความสามารถในการคิด พร้อมทั้งพัฒนาด้าน
คุณธรรมให้กับบัณฑิตนักศึกษา เพื่อให้บัณฑิต
นักศึกษามีความพร้อมในทุกด้าน เพื่อที่จะออกไป
ไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

ลักษณะของอาจารย์ที่ช่วยส่งเสริมการสอนให้มี ประสิทธิภาพ

อาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญกับบัณฑิต
นักศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้
ความคิดให้กับนักศึกษา ดังนั้นลักษณะของผู้สอน
จึงมีความสำคัญกับการสอนนิสิตนักศึกษา ซึ่ง
อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้และประสบการณ์ อาจารย์ใน
สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ใน
เนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี และนอกจากนี้หาก
อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนมากจะช่วยให้
เกิดความชำนาญทางด้านการสอน สามารถนำ
ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบมาเล่าให้นิสิตนักศึกษา
ได้ฟังเป็นกรณีตัวอย่างได้ แต่จากการสำรวจ
(ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2547, หน้า 58) พบว่า ยังมี
บางส่วนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ
มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี ดังนั้น
จากข้อมูลนี้จึงเห็นได้ว่า อาจารย์บางส่วนยัง
มีความรู้ไม่เหมาะสมเนื่องจากการสอนนิสิต
นักศึกษาในระดับปริญญาตรีอาจารย์ผู้สอนก็ควร
สำเร็จการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีเพื่อจะ
ได้มีพื้นฐานทางความคิดที่กว้างกว่านิสิตนักศึกษา
ที่ตนเองสอน สำหรับประสบการณ์การทำงาน

ของอาจารย์นั้นจะเห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มี
ประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย คือ ไม่นเกิน 5 ปี
ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่า อาจารย์
ผู้สอนในมหาวิทยาลัยยังมีลักษณะที่สอดคล้องกับ
วิชาชีพ จึงควรมีการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ด้วย
การสนับสนุนให้อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่า
ระดับปริญญาตรีได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
เพื่อให้มีคุณวุฒิที่เหมาะสมในการสอนนิสิต
นักศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ยังขาดประสบการณ์ใน
การทำงานนั้น ควรมีการส่งเสริมให้เข้ารับการ
ฝึกอบรมหรือการไปสัมมนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิด
ประสบการณ์และพัฒนาด้านความรู้ ซึ่ง
แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้อาจารย์เป็นผู้ที่มีความ
พร้อมทั้งด้านความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้
ให้เกิดประโยชน์กับการสอนต่อไป

2. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เป็นสิ่งที่
สำคัญไม่น้อยไปกว่าการเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถ ดังที่หลวงวิจิตรวาทการ (2532,
หน้า 250-253) ได้กล่าวถึงความสามารถในการ
ถ่ายทอดความรู้สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความรู้ดีแต่ขาด
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้คนอื่น ทำ
ให้ความรู้ที่มีอยู่นั้นได้ประโยชน์น้อย สำหรับวิธี
ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นนอกจากตนเอง
จะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นอย่างดีแล้ว ควร
แบ่งตัวเองเป็นสองภาคในเวลาเดียวกัน คือเป็นทั้ง
ผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอด โดยพิจารณาว่า
สิ่งที่เราถ่ายทอดออกไป หากเราเป็นผู้รับเรา
สามารถเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด ถ้าหากยังไม่
มั่นใจว่าสิ่งที่เราถ่ายทอดไปนั้นผู้รับสามารถเข้าใจ
ได้หรือไม่ ผู้ถ่ายทอดอาจต้องแก้ไขหรือเปลี่ยน

วิธีการถ่ายทอด และนอกจากนี้การพิจารณาระดับความรู้ของผู้รับการถ่ายทอดเป็นสิ่งที่สำคัญอีกเช่นกัน เนื่องจากหากถ่ายทอดในสิ่งที่ยากเกินความสามารถของผู้รับก็จะทำให้ผู้รับไม่เข้าใจ แต่หากถ่ายทอดในสิ่งที่ง่ายเกินไปผู้รับอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายหรือคิดว่าเป็นการดูหมิ่นความรู้ของผู้รับได้

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหากอาจารย์ขาดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ จะส่งผลให้นิสิตนักศึกษาไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์อย่างเต็มที่ ฉะนั้นการจะให้นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ อาจารย์ควรให้ความสำคัญกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ด้วย

3. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเกิดขึ้นจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่าคือ การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอนโดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน มีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติโดยผ่านการวิเคราะห์และการใช้ไสตท์สโนปกรณณ์ รวมถึงเทคนิคการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่างๆในลักษณะของสื่อประสม และการศึกษาด้วยตนเอง จึงเห็นได้ว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการนำความรู้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกับการศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้

ก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ เพื่อนำเทคโนโลยีและความรู้ที่ได้จากสื่อต่าง ๆ มาพัฒนาการสอนให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากขึ้น

4. เข้าใจลักษณะของนิสิตนักศึกษา

ก่อนที่จะทำการเรียนการสอน อาจารย์ควรทราบลักษณะของนิสิตนักศึกษาและพื้นฐานของนักศึกษา ก่อน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543, หน้า 44- 45) ได้กล่าวถึงลักษณะหรือวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา ตามหลักของคอฟแมนและจากการสังเกตลักษณะนิสิตนักศึกษาไทยประกอบ พบว่า นิสิตนักศึกษาไทยมีลักษณะหรือวัฒนธรรมแบ่งเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

4.1 กลุ่มนิสิตนักศึกษา

(collegiate) คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ชอบการสมาคม ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวคนชั้นกลางหรือสูง เป็นครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้สนใจชีวิตในสังคม การกีฬา การช่วยเหลือสังคม และการบำเพ็ญประโยชน์ มักเป็นนิสิตนักศึกษาที่เลือกเรียนทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์

4.2 กลุ่มอาชีพ (vocational) คือ

กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่สนใจการฝึกฝนอาชีพ โดยเฉพาะ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีมาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจการค้าขาย ลูกจ้าง พนักงานบริษัท ซึ่งมีฐานะครอบครัวปานกลาง ทำให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติว่าอุดมศึกษา เป็นโอกาสในการสร้างคามมั่นคงทางเศรษฐกิจและยกฐานะทางสังคมของตนเองให้ดีขึ้น ฉะนั้นนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จึง

สนใจเลือกเรียนวิชาที่จะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต เช่น วิศวกรรม ธุรกิจ บัญชี วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น

4.3 กลุ่มวิชาการ (academic)

คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มุ่งความสำเร็จทางด้านวิชาการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นกลางและมีพ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาดี นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มักจะสนใจการศึกษาและเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาที่ดีและมีชื่อเสียง พยายามเรียนเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่มักไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนในสังคม มีเพื่อนน้อย บางครั้งอาจจะมិនิสัยเห็นแก่ตัว มุ่งผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าการช่วยเหลือคนอื่นและสังคม

4.4 กลุ่มนอกรูปแบบ (non conformist)

คือกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ไม่ยอมรับค่านิยมใด ๆ ของนิสิตนักศึกษาทั้งสามกลุ่มข้างต้น เป็นกลุ่มที่อยู่เฉย ๆ แต่หากไม่พอใจในระเบียบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย มักจะรวมตัวกันต่อต้านได้อย่างรวดเร็ว และนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มักมีความคิดฉับไวและมีความสามารถทางด้านการพูด โน้มน้าวใจให้นิสิตนักศึกษากลุ่มอื่นคล้อยตามได้ จากการแบ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษาดังกล่าวทำให้เห็นว่า การที่อาจารย์เข้าใจลักษณะของนิสิตนักศึกษาจะช่วยทำให้อาจารย์เข้าใจว่านิสิตนักศึกษามีจุดเด่นในด้านใดและมีด้านใดบ้างที่ควรปรับปรุง ส่งผลให้อาจารย์สามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาได้ตรงกับกับลักษณะและความสามารถของนิสิตนักศึกษา

5. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนิสิตนักศึกษา ในสถาบันการศึกษาอาจารย์มีบทบาทอย่างมากในการชี้แนะหรือกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนให้กับ

นิสิตนักศึกษา ดังนั้นอาจารย์จึงควรประพฤติปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีของนิสิตนักศึกษา พระพรหมคุณาภรณ์ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต) (2548) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์การวัดผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมไว้ในหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ ไว้ดังนี้

5.1 มีความสุขแบบคนทั่วไป

คือ ประกอบอาชีพอย่างอย่างซื่อสัตย์สุจริต ไม่ประพฤติตนให้เสียหายทั้งกาย วาจา และใจ

5.2 แสวงหาทรัพย์โดยชอบ

ธรรม คือ หาทรัพย์สินมาด้วยความชอบธรรมและรู้จักแบ่งปันทรัพย์สินนั้นให้กับผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่าตนเอง ใช้ทรัพย์สินที่หามาได้อย่างรู้เท่าทัน ไม่ยึดติดหลง มัวเมาอยู่กับทรัพย์สินนั้น

5.3 มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิต คือ หลักธรรมที่ควรมีไว้ในการดำรงชีวิต ได้แก่ ฆราวาสธรรม 4 นั่นก็คือเป็นผู้ที่มีความจริงใจต่อผู้อื่น รู้จักพัฒนาตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียร และมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

5.4 รับผิดชอบชีวิตที่เกี่ยวข้อง คือ มีความสัมพันธ์อันดีงามกับบุคคลในครอบครัว รวมถึงญาติมิตร ผู้ร่วมงานและผู้ใต้ปกครอง โดยให้ประโยชน์ทั้งทางวัตถุและเชิงผู้เกี่ยวข้องให้มีความเจริญงอกงามด้วยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

5.5 เป็นพลเมืองดีของสังคม คือ การสร้างสรรค์สังคมด้วยการประพฤติปฏิบัติตนให้ตั้งอยู่ในศีลห้า อย่างสม่ำเสมอ จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีไม่จำเป็นต้องมีฐานะทางสังคมสูงหรือมีทรัพย์สินเงินทองมากมายแต่ควรเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีและน่านับ

ถือของคนในสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหาก
อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้นัก
นักศึกษา จะช่วยพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้
และความประพฤติที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้
อย่างมีความสุขได้

การสอนเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา

การสอนเพื่อพัฒนานิสิตนั้นมีหลายวิธี
ด้วยกันดังนี้

1. การสอนเนื้อหาแบบบูรณาการ ใน
การสอนนั้นผู้สอนควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหาให้
มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านอื่น ๆ เกลิมพล แก้ว
สามสี (2544) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบ
บูรณาการไว้ 2 รูปแบบ สรุปได้ดังนี้

1.1 การสอนบูรณาการภายในวิชา เป็น
การเชื่อมโยงการสอนระหว่างเนื้อหาวิชาในกลุ่ม
ประสบการณ์หรือรายวิชาเดียวกันกันเข้าด้วยกัน

1.2 การสอนบูรณาการระหว่างวิชา มี 4
ประเภท ได้แก่

1.2.1 การบูรณาการแบบ
สอดแทรก เป็นการสอนในลักษณะที่ผู้สอนใน
วิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ในการสอน
ของตนเอง

1.2.2 การสอนบูรณาการแบบ
คู่ขนาน เป็นการสอนโดยผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไป
วางแผนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวข้อเรื่อง
หรือความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกันแต่สอน
ต่างวิชาและต่างคนต่างสอน

1.2.3 การสอนแบบบูรณาการ
แบบสหวิทยาการ เป็นการสอนลักษณะเดียวกับ

การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน แต่มีการ
มอบหมายงานหรือโครงการร่วมกัน

1.2.4 การสอนบูรณาการแบบ
ข้ามวิชา หรือสอนเป็นคณะ เป็นการสอนที่ผู้สอน
วิชาต่าง ๆ ร่วมกันสอนเป็นคณะหรือเป็นทีม มี
การวางแผน ปรึกษาหารือร่วมกันโดยกำหนดหัว
เรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาร่วมกัน แล้ว
ร่วมกันสอนผู้เรียนในกลุ่มเดียวกัน

จากรูปแบบการสอนแบบบูรณาการเห็น
ได้ว่ามีประโยชน์กับนิสิตนักศึกษาเนื่องจากช่วย
ทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาในวิชาเดียวกัน
หรือต่างวิชาอย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เกิดการ
พัฒนาการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ของนิสิต
นักศึกษาไปพร้อมกัน

2. การสอนให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์
เดิมของผู้เรียน การสอนในแต่ละรายวิชาอาจารย์
ผู้สอนควรสอนเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับนิสิต
นักศึกษาหรือในการยกตัวอย่างประกอบการสอน
ควรใช้วิธีการยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวกับนิสิตนักศึกษา
เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่ายมากกว่าการ
ยกตัวอย่างที่ไกลตัวผู้เรียนเกินไป และนอกจากนี้
อาจารย์ควรสอนถึงการนำเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ไป
ใช้ประโยชน์ทั้งในชีวิตประจำวันและการนำไปใช้
ประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ ไพฑูรย์
สินลารัตน์ (2546, หน้า 70) ได้กล่าวถึง การ
จัดการสอนไว้ว่าควรจัดการเรียนการสอนเพื่อให้
ผู้เรียนเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา
นั้น โดยจัดการสอนให้เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของ
ท้องถิ่นหรือสังคมไทยโดยเฉพาะ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสอนเพื่อพัฒนา
นิสิตศึกษานั้นควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิม

ของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งประสบการณ์ส่วนหนึ่งก็คือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของนิสิต นักศึกษาซึ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นอย่างแท้จริง ทำให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจถึงปัญหาและสามารถหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย
อาจารย์ควรมีการใช้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2547, หน้า 56-58) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนในปัจจุบันสรุปได้ว่า อาจารย์มักจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ทำให้นิสิตนักศึกษาเบื่อหน่ายในวิชาเรียนและไม่เกิดการพัฒนาความคิด จุมพจน์ วนิชกุล (254, หน้า 334) จึงได้เสนอวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ควรนำมาใช้ เช่น การใช้กิจกรรมศึกษาภาคสนาม การจัดโครงการ ทำให้นิสิตนักศึกษารู้จักแก้ปัญหา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ตระหนักในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นอกจากนี้การใช้สื่อการสอนก็เป็นสิ่งที่จำเป็น เช่น การมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ การบริการของห้องสมุด และการมีสื่อทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนเพิ่มเติม จากข้อมูลดังกล่าวจึงเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษามีความต้องการในการเรียนรู้แบบให้ตนเองมีส่วนร่วมซึ่งไม่สอดคล้องกับวิธีการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ยังเน้นการบรรยายให้นิสิตนักศึกษาดัง ฟัง โดยไม่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ดังนั้น เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการคิดและการสร้างความรู้ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษานั้นอาจารย์ ควรปรับรูปแบบการสอนให้มีความหลากหลาย

สอดคล้องกับเนื้อหาให้มากขึ้น อันจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีวิธีการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเองได้

4. การนำนวัตกรรมทางการศึกษามาพัฒนาการสอน
คำว่านวัตกรรมทางการศึกษา (educational innovation) คำนี้เป็นศัพท์บัญญัติของคณะกรรมการพิจารณาศัพท์วิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไพฑูรย์ จำปาปัน (2550) ได้กล่าวถึงนวัตกรรมทางการสอนสรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการสอน หมายถึง การนำความคิดใหม่ ๆ วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิมหรืออาจจะได้รับการปรับปรุงของเก่าให้ใหม่และเหมาะสมกับสถานการณ์ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้รับการทดลอง พิสูจน์ และพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนเป็นระบบ จนเป็นที่เชื่อถือได้ว่าให้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรานำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติทางการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาสูงขึ้น

โดยทั่วไปนวัตกรรมทางการสอนมักเกิดจากผู้สอนต้องการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ด้วยการศึกษาศาพปัญหา ออกแบบนวัตกรรมที่สอดคล้องกับปัญหา และทดลองวิจัยเพื่อให้วัตตกรรมนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การสอนเป็นคณะ ชุดการสอน บทเรียนโปรแกรม ศูนย์การเรียน การเรียนด้วยตนเอง การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น

ดังนั้นนวัตกรรมทางการศึกษาจึงเกิดจากผู้สอนคิดค้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยศึกษาจากสภาพจริง
และนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ให้สอดคล้องกับ
สภาพผู้เรียน ฉะนั้นหากอาจารย์มีการคิดค้น
นวัตกรรมในการสอนจากกลุ่มผู้เรียนของตนเองที่
มีสิ่งแวดล้อมเฉพาะกลุ่ม จะช่วยให้อาจารย์

สามารถหาแนวทางในการสอนได้เหมาะสม
สำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษาเหล่านั้น ๆ และช่วยให้
ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามเต็มศักยภาพของ
ตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- จุมพจน์ วนิชกุล. (2549). การพัฒนารูปแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับวิชาศึกษา
ทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิตสาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมพล แก้วสามสี. (2544). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ : การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ การสอนแบบ "นวัตกรรมกระบวนการกลุ่มแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ". กรุงเทพฯ: กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู.
- พรหมคุณาภรณ์ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต). (2548). ชรรณูญชีวิต. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2547). เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ จำปาปิ่น. (2550). นวัตกรรมทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วราภรณ์ บวรศิริ. (ม.ป.ป.). เอกสารคำสอน การอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนานิสิตนักศึกษา. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หลวงวิจิตรวาทการ. (2532). กำลังความคิด. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.
- Good, C. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.